

Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

Οκτώβριος 2018

Οι Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας στοχεύουν στην αποτύπωση των αντιλήψεων των επιχειρηματιών και καταναλωτών για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση και των προσδοκιών τους για διάφορα οικονομικά μεγέθη. Τα στοιχεία συλλέγονται μηνιαία, βάσει εναρμονισμένων ερωτηματολογίων σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και καλύπτουν τους τομείς των υπηρεσιών, του λιανικού εμπορίου, των κατασκευών, της μεταποίησης, καθώς και καταναλωτές. Η χρησιμότητα αυτών των στοιχείων έγκειται στις προπορευόμενες πληροφορίες που περιέχουν για την εξέλιξη διαφόρων μακροοικονομικών μεγεθών. Τα στοιχεία παρουσιάζουν τη διαφορά του ποσοστού των ερωτηθέντων που απάντησαν θετικά από το ποσοστό αυτών που εκφράστηκαν αρνητικά. Οι έρευνες περιέχουν ερωτήσεις που αφορούν την τρέχουσα οικονομική κατάσταση των επιχειρήσεων και νοικοκυριών (Τρέχουσα Κατάσταση) και τις προσδοκίες τους για το προσεχές μέλλον (Προσδοκίες). Για κάθε τομέα υπολογίζεται ένας δείκτης που αντανακλά το γενικό κλίμα στον συγκεκριμένο τομέα (Τρέχουσα Κατάσταση και Προσδοκίες). Για παρουσίαση της ευρύτερης οικονομικής κατάστασης στην Κύπρο δημοσιεύεται ο Δείκτης Οικονομικής Συγκυρίας (ΔΟΣ-ΚΟΕ) ο οποίος αποτελείται από σταθμισμένες απαντήσεις που αφορούν την τρέχουσα κατάσταση και τις προσδοκίες από όλους τους τομείς. Η στάθμιση του δείκτη λαμβάνει υπόψη τη συνεισφορά του κάθε τομέα στο ΑΕΠ της Κύπρου. Οι έρευνες διεξάγονται ανάμεσα σε ανώτερα στελέχη εταιρειών σε δείγμα το οποίο δίνει μεγαλύτερη βαρύτητα σε μεγαλύτερες επιχειρηματικές μονάδες. Η έρευνα καταναλωτών γίνεται με τη χρήση τυχαίου δείγματος. Οι έρευνες διεξάγονται μεταξύ της πρώτης και της τρίτης εβδομάδας του κάθε μήνα.

ΚΕΝΤΡΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

Περίληψη

Τον Οκτώβριο 2018, το οικονομικό κλίμα παρουσίασε επιδείνωση με τον Δείκτη Οικονομικής Συγκυρίας (ΔΟΣ) να μειώνεται κατά 2,4 μονάδες σε σύγκριση με τον Σεπτέμβριο 2018. Η μείωση οφείλεται κυρίως σε χειροτέρευση του επιχειρηματικού κλίματος στις υπηρεσίες, καθώς το κλίμα στους υπόλοιπους τομείς και ανάμεσα στους καταναλωτές μεταβλήθηκε οριακά.

Η υποχώρηση του κλίματος στις υπηρεσίες σχετίζεται με λιγότερο θετικές αξιολογήσεις της οικονομικής κατάστασης και της ζήτησης των επιχειρήσεων κατά τους τελευταίους τρεις μήνες, καθώς και με προς τα κάτω αναθεώρηση των εκτιμήσεων των επιχειρήσεων για τον μελλοντικό κύκλο εργασιών τους. Το κλίμα στη μεταποίηση μειώθηκε οριακά λόγω δυσμενέστερων αξιολογήσεων των τρεχουσών παραγγελιών και των αποθεμάτων. Η μικρή βελτίωση του κλίματος στο λιανικό εμπόριο οφείλεται σε ευνοϊκότερες αξιολογήσεις των πωλήσεων του τελευταίου τριμήνου και σε θετικότερες εκτιμήσεις των μελλοντικών πωλήσεων. Η διαμόρφωση λιγότερο αρνητικού κλίματος στις κατασκευές συνδέεται με λιγότερο δυσμενείς αξιολογήσεις των υπό εξέλιξη έργων.

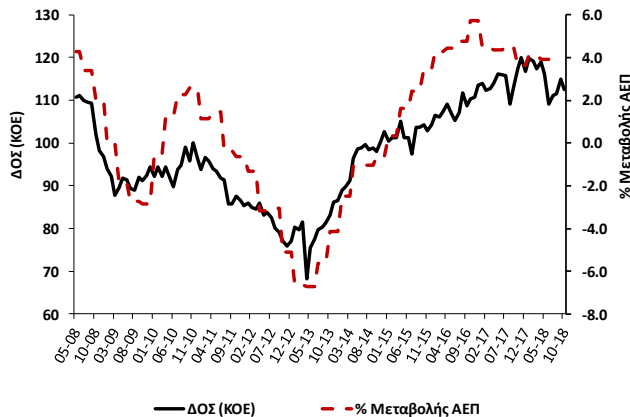
Η οριακή καλυτέρευση στην καταναλωτική εμπιστοσύνη ήταν αποτέλεσμα βελτιωμένων προσδοκιών για μακροοικονομικές πτυχές (οικονομική κατάσταση και αγορά εργασίας στην Κύπρο κατά τους επόμενους 12 μήνες). Οι εκτιμήσεις των καταναλωτών για τη μελλοντική τους οικονομική κατάσταση και την πιθανότητα αποταμίευσης σημείωσαν επιδείνωση.

Η καταγραφή του οικονομικού κλίματος στην Κύπρο διεξάγεται μέσω της συμμετοχής του Κέντρου Οικονομικών Ερευνών του Πανεπιστημίου Κύπρου (ΚΟΕ), σε συνεργασία με την εταιρεία RAI Consultants Ltd, στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα Joint Harmonised European Union Programme of Business and Consumer Surveys. Το έργο χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Υπουργείο Οικονομικών και το Πανεπιστήμιο Κύπρου.

Τον Οκτώβριο 2018, ο Δείκτης Οικονομικής Συγκυρίας (ΔΟΣ) για την Κύπρο μειώθηκε κατά 2,4 μονάδες σε σύγκριση με τον Σεπτέμβριο 2018. Ωστόσο, ο ΔΟΣ συνεχίζει να κινείται σε επίπεδα ψηλότερα του μακροχρόνιου μέσου όρου του (δηλ. τις 100 μονάδες), υποδηλώνοντας συνέχιση των ισχυρών ρυθμών ανάπτυξης τα επόμενα τρίμηνα.

Διάγραμμα 1: Δείκτης Οικονομικής Συγκυρίας (ΚΟΕ) και ρυθμός μεταβολής ΑΕΠ¹

Η μείωση του ΔΟΣ τον Οκτώβριο οφείλεται κυρίως στη χειροτέρευση του επιχειρηματικού κλίματος στις υπηρεσίες (Διάγραμμα 2). Σε σχέση με τον Σεπτέμβριο, οι μεταβολές στο κλίμα στους υπόλοιπους τομείς και ανάμεσα τους καταναλωτές ήταν οριακές, με αποτέλεσμα να μην επηρεάζουν ουσιαστικά τον ΔΟΣ.

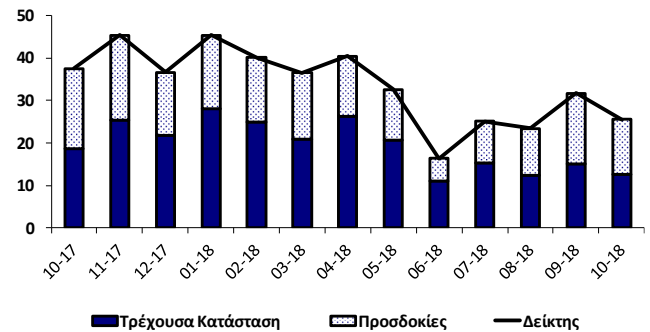
Διάγραμμα 2: Αλλαγή ΔΟΣ και οι συνιστώσες της

Στον τομέα των **υπηρεσιών** το επιχειρηματικό κλίμα χειροτέρευσε λόγω επιδείνωσης της τρέχουσας κατάστασης και των προσδοκιών (Διάγραμμα 3, Πίνακας 1). Τον Οκτώβριο οι απαντήσεις των επιχειρήσεων για την οικονομική τους κατάσταση και τη ζήτησή τους το τελευταίο τρίμηνο καταγράφηκαν λιγότερο ευνοϊκές. Οι εκτιμήσεις για τον κύκλο εργασιών το επόμενο τρίμηνο ήταν πιο συγκρατημένες σε σχέση με τον Σεπτέμβριο. Οι απαντήσεις των επιχειρήσεων για τον αριθμό των εργαζομένων τους το τελευταίο τρίμηνο σημείωσαν

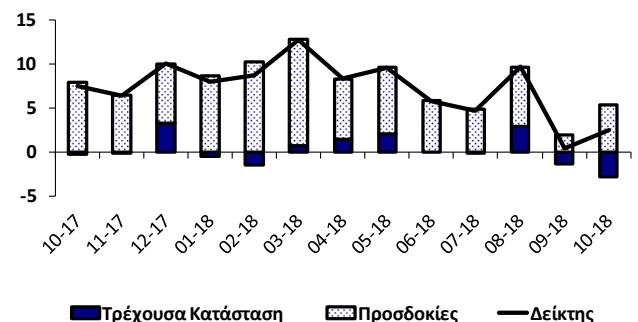
βελτίωση, ενώ οι εκτιμήσεις τους για την απασχόληση το επόμενο τρίμηνο αναθεωρήθηκαν προς τα κάτω, παραμένοντας όμως θετικές. Τον Οκτώβριο οι προσδοκίες για τις τιμές πώλησης αναθεωρήθηκαν προς τα πάνω.

Διάγραμμα 3: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος – Υπηρεσίες (συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκιών)

Στο **λιανικό εμπόριο** το επιχειρηματικό κλίμα βελτιώθηκε λόγω καλύτερευσης των προσδοκιών (Διάγραμμα 4, Πίνακας 1). Τον Οκτώβριο σημειώθηκε καλύτερευση στις απαντήσεις των επιχειρήσεων για τις πωλήσεις του τελευταίου τριμήνου. Ωστόσο, καταγράφηκαν αυξητικές τάσεις στα τρέχοντα αποθέματα, επιβαρύνοντας το κλίμα. Σε σχέση με τον Σεπτέμβριο, οι εκτιμήσεις για τις πωλήσεις και τις παραγγελίες σε προμηθευτές, κατά το επόμενο τρίμηνο, αναθεωρήθηκαν προς τα πάνω. Οι προσδοκίες για τον αριθμό των εργαζομένων δεν σημείωσαν ουσιαστική μεταβολή, παραμένοντας σε επίπεδα που δείχνουν σταθεροποίηση της απασχόλησης στον κλάδο. Οι προσδοκίες για τις τιμές πώλησης αναθεωρήθηκαν προς τα πάνω τον Οκτώβριο.

Διάγραμμα 4: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος – Λιανικό Εμπόριο (συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκιών)

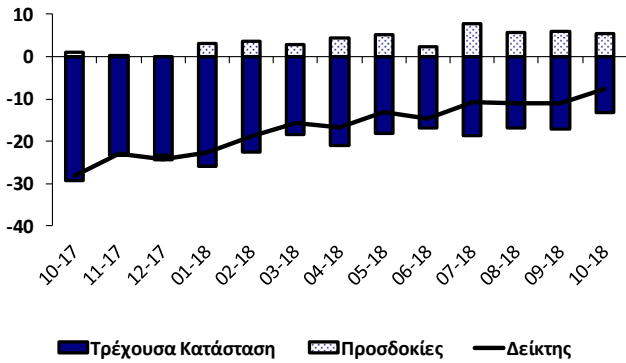

Στον τομέα των **κατασκευών** το επιχειρηματικό κλίμα βελτιώθηκε λόγω καλύτερευσης της τρέχουσας κατάστασης (Διάγραμμα 5, Πίνακας 1). Σε σχέση με τον Σεπτέμβριο, οι αξιολογήσεις των επιχειρήσεων για τη δραστηριότητά τους το τελευταίο τρίμηνο ήταν λιγότερο θετικές, ενώ οι απαντήσεις τους για τα υπό εξέλιξη έργα (current overall order books) καταγράφηκαν λιγότερο αρνητικές. Τον Οκτώβριο οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την απασχόληση του επόμενου τριμήνου δεν

¹ Ο ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ (σταθερές τιμές 2005) υπολογίζεται σε σύγκριση με το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου χρόνου (πηγή: "Α.Ε.Π. ΣΕ ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΤΙΜΕΣ, 2ο ΤΡΙΜΗΝΟ 2018", Στατιστική Υπηρεσία 10/09/18).

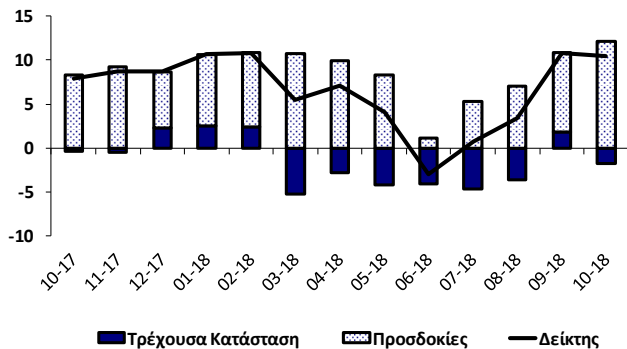
παρουσίασαν ουσιαστική μεταβολή από τα θετικά επίπεδα Αυγούστου - Σεπτεμβρίου. Οι προσδοκίες για τις τιμές πώλησης το επόμενο τρίμηνο αναθεωρήθηκαν προς τα κάτω, παραμένοντας όμως θετικές.

Διάγραμμα 5: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος – Κατασκευές (συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκιών)

Στη **μεταποίηση** το επιχειρηματικό κλίμα υποχώρησε οριακά (Διάγραμμα 6, Πίνακας 1). Τον Οκτώβριο οι απαντήσεις των επιχειρήσεων για την παραγωγή τους τελευταίους τρεις μήνες, καθώς και οι αξιολογήσεις τους για τις τρέχουσες παραγγελίες για εξαγωγές σημείωσαν βελτίωση. Αντίθετα, οι αξιολογήσεις για τις τρέχουσες συνολικές παραγγελίες ήταν αρνητικότερες συγκριτικά με τον Σεπτέμβριο. Τον Οκτώβριο τα τρέχοντα αποθέματα των τελικών προϊόντων αξιολογήθηκαν λιγότερο αρνητικά απ' ό,τι τον περασμένο μήνα, επιβαρύνοντας το κλίμα. Εντούτοις, η πλειοψηφία συνεχίζει να εκτιμά ότι το στοκ των τελικών προϊόντων της βρίσκεται σε επίπεδα κάτω από τα κανονικά για την εποχή. Οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την παραγωγή και τον αριθμό των εργαζομένων το επόμενο τρίμηνο καταγράφηκαν θετικότερες, ενώ οι προσδοκίες για τις τιμές πώλησης αναθεωρήθηκαν προς τα κάτω.

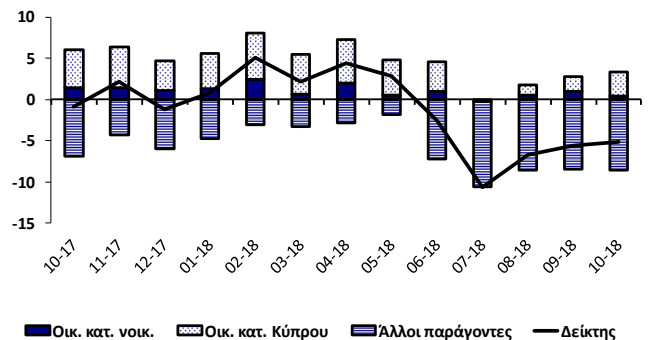
Διάγραμμα 6: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος – Μεταποίηση (συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκιών)

Το κλίμα ανάμεσα στους **καταναλωτές** τον Οκτώβριο σημείωσε οριακή βελτίωση συγκριτικά με τον Σεπτέμβριο. Οι απαντήσεις των καταναλωτών για την οικονομική τους κατάσταση τους τελευταίους 12 μήνες παρέμειναν αμετάβλητες στα αρνητικά επίπεδα του

Σεπτεμβρίου, ενώ οι προσδοκίες τους για την οικονομική τους κατάσταση τους επόμενους 12 μήνες αναθεωρήθηκαν ελαφρώς προς τα κάτω. Τον Οκτώβριο οι απαντήσεις των καταναλωτών για τη γενικότερη οικονομική κατάσταση στην Κύπρο τους τελευταίους και τους επόμενους 12 μήνες ήταν θετικότερες συγκριτικά με τον περασμένο μήνα. Επιπρόσθετα, σε σχέση με τον Σεπτέμβριο, οι καταναλωτές εμφανίζονται πιο αισιόδοξοι για τις συνθήκες στην αγορά εργασίας τους επόμενους 12 μήνες (Διάγραμμα 7, Πίνακας 1).

Διάγραμμα 7: Δείκτης Προσδοκιών – Καταναλωτές (συνεισφορά οικονομικής κατάστασης και άλλων παραγόντων)

Τον Οκτώβριο οι απαντήσεις των καταναλωτών για τις τιμές τους τελευταίους 12 μήνες, αναθεωρήθηκαν προς τα πάνω για δεύτερο συνεχόμενο μήνα, με την πλειοψηφία να έχει αρχίσει, από τον περασμένο μήνα, να διακρίνει αυξημένες τιμές. Οι προσδοκίες για τις τιμές τους επόμενους 12 μήνες παρέμειναν στα οριακά αρνητικά επίπεδα του Σεπτεμβρίου, δηλαδή με τους πλείστους καταναλωτές να μην αναμένουν αυξήσεις.

Συγκριτικά με τον Σεπτέμβριο, οι αξιολογήσεις των καταναλωτών για την καταλληλότητα της τρέχουσας περιόδου για μεγάλες αγορές ήταν δυσμενέστερες. Παράλληλα, οι καταναλωτές εμφανίζονται περίπου το ίδιο συγκρατημένοι όπως και τον Σεπτέμβριο σε σχέση με μελλοντικές δαπάνες για μεγάλες αγορές. Τον Οκτώβριο οι αξιολογήσεις των καταναλωτών για την καταλληλότητα της τρέχουσας περιόδου για αποταμίευση δεν παρουσίασαν μεταβολή από τα αρνητικά επίπεδα Σεπτεμβρίου, ενώ η στάση τους προς την αποταμίευση ήταν περισσότερο αρνητική συγκριτικά με τον περασμένο μήνα.

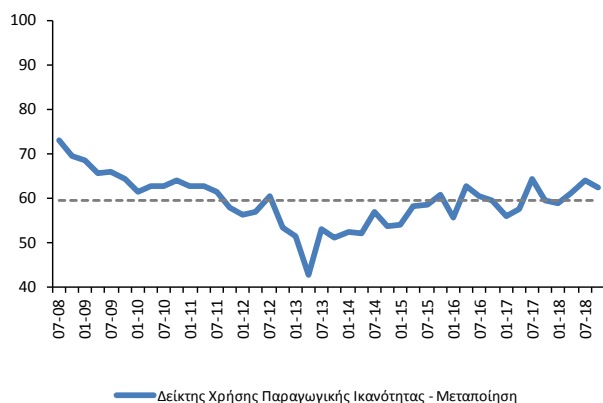
Συμπερασματικά, ο ΔΟΣ για την Κύπρο τον Οκτώβριο 2018 μειώθηκε κατά 2,4 μονάδες σε σχέση με τον Σεπτέμβριο 2018. Η μείωση οφείλεται κυρίως στην επιδείνωση του κλίματος στις υπηρεσίες. Το κλίμα στο λιανικό εμπόριο, στις κατασκευές και ανάμεσα στους καταναλωτές σημείωσε μικρή βελτίωση, ενώ το κλίμα στη μεταποίηση υποχώρησε οριακά.

Δείκτης Χρήσης Παραγωγικής Ικανότητας (Capacity Utilisation)

Στα πλαίσια των Ερευνών Οικονομικής Συγκυρίας διεξάγεται έρευνα, σε τριμηνιαία βάση, για τη χρήση της παραγωγικής ικανότητας (capacity utilization) των επιχειρήσεων στους τομείς της μεταποίησης και των υπηρεσιών. Οι συνεντεύξεις γίνονται τηλεφωνικά ανάμεσα σε ανώτερα στελέχη εταιρειών σε δείγμα 120 επιχειρήσεων στη μεταποίηση και 250 επιχειρήσεων στις υπηρεσίες, το οποίο δίνει βαρύτητα σε μεγαλύτερες επιχειρηματικές μονάδες. Πιο κάτω παρουσιάζεται ο Δείκτης Χρήσης Παραγωγικής Ικανότητας για τους τομείς της μεταποίησης και των υπηρεσιών, ο οποίος μας δείχνει το τρέχον επίπεδο παραγωγής των επιχειρήσεων ως ποσοστό της μέγιστης παραγωγικής τους ικανότητας, όπου το 100% δηλώνει πλήρη χρήση της παραγωγικής ικανότητας. Ο Δείκτης Χρήσης Παραγωγικής Ικανότητας παρέχει ενδείξεις για την εξέλιξη της οικονομικής δραστηριότητας. Αν, για παράδειγμα, η ζήτηση στην αγορά αυξάνεται, ο βαθμός χρήσης της παραγωγικής ικανότητας τείνει να αυξάνεται, ενώ το αντίθετο συμβαίνει όταν η ζήτηση στην αγορά μειώνεται. Ο βαθμός χρήσης της παραγωγικής ικανότητας παρακολουθείται συχνά και ως ένδειξη για τις πληθωριστικές τάσεις, καθώς όταν το ποσοστό χρήσης είναι ψηλό αυξάνονται οι πιέσεις στις τιμές. Επίσης, οι επενδύσεις και η απασχόληση εξαρτώνται άμεσα από τον βαθμό χρήσης της παραγωγικής ικανότητας σε μια επιχείρηση ή τομέα. Ο Δείκτης Χρήσης Παραγωγικής Ικανότητας για τη μεταποίηση και τις υπηρεσίες δημοσιεύεται από το ΚΟΕ σε τριμηνιαία βάση, με σκοπό την παροχή πρόσθετων πληροφοριών για τις εξελίξεις στη μεταποίηση, στις υπηρεσίες, αλλά και στην οικονομία γενικότερα.

Η πορεία του Δείκτη Χρήσης Παραγωγικής Ικανότητας στη μεταποίηση για την περίοδο Ιούλιος 2008 – Οκτώβριος 2018 παρουσιάζεται στο Διάγραμμα 8. Η διακεκομμένη γραμμή αντιστοιχεί στον μέσο όρο του Δείκτη για την περίοδο Ιούλιος 2008 – Οκτώβριος 2018.

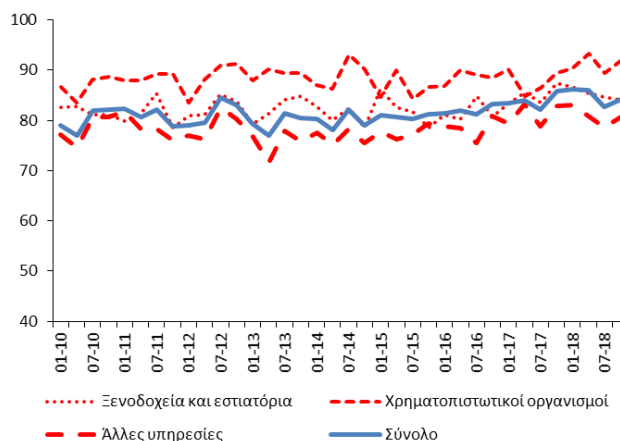
Διάγραμμα 8: Δείκτης Χρήσης Παραγωγικής Ικανότητας (%), Μεταποίηση ²

Ο βαθμός χρήσης της παραγωγικής ικανότητας στη μεταποίηση μειώθηκε σε 63% τον Οκτώβριο 2018, από 64% τον Ιούλιο 2018, ενώ βρίσκεται σε ψηλότερο επίπεδο σε σύγκριση με τον αντίστοιχο μήνα του περασμένου χρόνου (60%). Τον τελευταίο χρόνο ο δείκτης κυμαίνεται γύρω από τα επίπεδα του μακροχρόνιου μέσου όρου του, κάτι που συνάδει με την αποκατάσταση της ζήτησης προϊόντων του τομέα και την αύξηση της μεταποιητικής παραγωγής.

Στον τομέα των υπηρεσιών, του οποίου η συνεισφορά στο ΑΕΠ της Κύπρου είναι πολύ πιο μεγάλη από αυτήν της μεταποίησης, ο Δείκτης παρουσιάζεται για το σύνολο του τομέα καθώς και για υποτομείς (Διάγραμμα 9).

Διάγραμμα 9: Δείκτης Χρήσης Παραγωγικής Ικανότητας (%), Υπηρεσίες ³

Τον Οκτώβριο 2018, το συνολικό ποσοστό χρήσης παραγωγικής ικανότητας στις υπηρεσίες αυξήθηκε στο 84%, από 83% τον Ιούλιο 2018, αλλά κατέγραψε μείωση συγκριτικά με τον Οκτώβριο 2017 (86%). Στον υποτομέα των ξενοδοχείων και εστιατορίων, η χρήση της παραγωγικής ικανότητας τον Οκτώβριο 2018 μειώθηκε σε 84% από 85% τον Ιούλιο 2018, ενώ μειώθηκε και συγκριτικά με τον Οκτώβριο 2017 (87%). Στον υποτομέα των χρηματοπιστωτικών οργανισμών ο δείκτης αυξήθηκε στο 92% τον Οκτώβριο 2018, από το 89% του Ιουλίου 2018 και Οκτωβρίου 2017. Στις υπόλοιπες υπηρεσίες ο δείκτης αυξήθηκε στο 81% από το 79% του Ιουλίου 2018, ενώ μειώθηκε κατά δυο ποσοστιαίες μονάδες συγκριτικά με τον Οκτώβριο 2017.

² Τα στοιχεία που παρουσιάζονται σε αυτή την ενότητα δεν είναι διορθωμένα από εποχιακές διακυμάνσεις (non-seasonally adjusted).

³ Τα στοιχεία για το Δείκτη Χρήσης Παραγωγικής Ικανότητας στις υπηρεσίες άρχισαν να συλλέγονται από τον Ιανουάριο 2010. Ο Δείκτης υπολογίζεται σύμφωνα με τον ορισμό που χρησιμοποιείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (DG-ECFIN).

Πίνακας 1: Διαφορά μεταξύ ποσοστού θετικών και ποσοστού αρνητικών απαντήσεων¹

Μήνας	2017			2018									
	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ΔΕΙΚΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΥΓΚΥΡΙΑΣ (ΚΟΕ)	117.3	119.9	116.8	119.8	119.1	117.5	119.0	116.1	109.1	111.1	111.6	115.0	112.6
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ													
Επιχειρηματικό Κλίμα - Δείκτης ²	37	45	37	45	40	36	40	33	16	25	23	32	26
Οικονομική κατάσταση επιχείρησης τους τελευταίους 3 μήνες ³	26	34	24	40	27	22	33	20	11	13	11	16	14
Ζήτηση τους τελευταίους 3 μήνες ³	30	41	42	44	48	41	46	42	22	33	26	29	23
Αναμενόμενη ζήτηση τους επόμενους 3 μήνες ³	56	60	44	52	46	46	42	36	16	29	33	50	39
Απασχόληση τους τελευταίους 3 μήνες	3	8	6	8	8	8	-8	6	-2	-6	0	-11	2
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες	12	7	10	14	4	9	7	9	5	6	11	10	6
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	-8	-3	-5	-10	-6	-2	1	0	-10	-1	-3	-7	3
ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ													
Επιχειρηματικό Κλίμα - Δείκτης ²	8	6	10	8	9	13	8	10	6	5	10	0	2
Πωλήσεις τους τελευταίους 3 μήνες ³	6	10	13	7	5	7	14	12	1	3	6	-3	3
Τρέχοντα αποθέματα ³	7	11	3	9	9	5	9	6	1	4	-3	1	11
Αναμενόμενες πωλήσεις τους επόμενους 3 μήνες ³	24	19	20	26	30	36	20	23	17	14	20	6	16
Αναμενόμενες παραγγελίες σε προμηθευτές τους επόμενους 3 μήνες	16	9	8	16	17	24	13	13	10	8	12	-4	7
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες	1	0	1	-1	0	3	0	1	0	1	0	0	1
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	9	9	8	2	5	3	11	3	3	4	8	4	7
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ													
Επιχειρηματικό Κλίμα - Δείκτης ²	-28	-23	-24	-23	-19	-16	-17	-13	-15	-11	-11	-11	-8
Οικοδομική δραστηριότητα τους τελευταίους 3 μήνες	-4	7	3	12	5	10	13	12	-3	3	10	16	9
Υπό εξέλιξη έργα (current overall order books) ³	-59	-47	-47	-52	-45	-37	-42	-37	-34	-37	-33	-34	-26
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες ³	2	1	-2	6	8	6	9	10	5	16	12	12	11
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	7	14	-1	0	11	9	3	13	15	11	14	24	11
ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ													
Επιχειρηματικό Κλίμα - Δείκτης ²	8	9	9	11	11	5	7	4	-3	1	3	11	10
Παραγωγή τους τελευταίους 3 μήνες	4	18	20	18	13	10	8	15	10	8	4	10	18
Τρέχουσες συνολικές παραγγελίες ³	-17	-6	-9	-5	-5	-24	-19	-19	-28	-28	-17	-11	-18
Τρέχουσες παραγγελίες για εξαγωγές	-22	8	-23	-6	-15	-21	-12	-18	-36	-7	0	-18	-11
Τρέχοντα αποθέματα τελικών προϊόντων ³	-16	-5	-16	-12	-12	-8	-10	-6	-15	-14	-6	-16	-13
Αναμενόμενη παραγωγή τους επόμενους 3 μήνες ³	25	28	19	24	25	32	30	25	3	16	21	27	36
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες ⁴	5	6	0	6	0	7	11	3	2	3	3	2	5
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	-2	1	-6	-5	0	-1	-1	1	5	-5	1	6	0
ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ													
Δείκτης ²	-1	2	-1	1	5	2	4	3	-3	-11	-7	-6	-5
Οικονομική κατάσταση νοικοκυριού τους τελευταίους 12 μήνες	-6	-5	-5	-5	0	-6	-1	-3	-5	-9	-7	-5	-5
Αναμενόμενη οικονομική κατάσταση νοικοκυριού τους επόμενους 12 μήνες ³	6	6	4	5	10	3	8	2	4	0	2	4	2
Οικονομική κατάσταση στην Κύπρο τους τελευταίους 12 μήνες	18	18	18	18	28	24	26	20	17	0	6	4	10
Αναμενόμενη οικονομική κατάσταση στην Κύπρο τους επόμενους 12 μήνες ³	18	20	15	17	23	19	21	17	14	-1	5	7	12
Τιμές καταναλωτικών αγαθών τους τελευταίους 12 μήνες	-12	-12	-9	-17	-15	-28	-11	-12	-3	-2	-2	3	5
Αναμενόμενες τιμές καταναλωτικών αγαθών τους επόμενους 12 μήνες	-10	-6	-11	-11	-13	-18	-12	-7	3	-2	0	-2	-2
Αναμενόμενη ανεργία στην Κύπρο τους επόμενους 12 μήνες ^{3,4}	-5	-17	-10	-18	-20	-20	-19	-21	-9	-3	-7	-5	-8
Καταλληλότητα τρέχουσας χρονικής στιγμής για μεγάλες αγορές	-16	-18	-15	-17	-21	-13	-11	-13	-15	-20	-11	-7	-9
Δαπάνες για μεγάλες αγορές τους επόμενους 12 μήνες	-28	-27	-21	-26	-17	-22	-19	-15	-15	-24	-14	-17	-18
Καταλληλότητα τρέχουσας χρονικής στιγμής για αποταμίευση	-15	-18	-18	-20	-9	-14	-11	-9	-14	-27	-24	-19	-19
Πιθανότητα αποταμίευσης τους επόμενους 12 μήνες ³	-33	-34	-34	-37	-32	-33	-30	-29	-38	-44	-41	-38	-43
Δήλωση-περιγραφή για την τρέχουσα κατάσταση του νοικοκυριού	13	13	12	9	12	15	13	17	12	9	7	15	11

Σημειώσεις:

¹ Οι θετικές απαντήσεις αναφέρονται σε αύξηση/βελτίωση/καταλληλότητα/πάνω από το κανονικό/μεγάλη πιθανότητα και οι αρνητικές στα αντίθετα. Τα στοιχεία είναι διορθωμένα από εποχιακές διακυμάνσεις (seasonally adjusted).

² Η κατασκευή του δείκτη περιγράφεται στο http://ec.europa.eu/economy_finance/db_indicators/surveys/documents/userguide_en.pdf
³ Οι απαντήσεις στη συγκεκριμένη ερώτηση περιλαμβάνονται στην κατασκευή του δείκτη για την κάθε έρευνα.

⁴ Ακολουθώντας εισήγηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, οι απαντήσεις στη συγκεκριμένη ερώτηση δεν διορθώνονται για εποχιακές διακυμάνσεις (non-seasonally adjusted).

Το Κέντρο Οικονομικών Ερευνών (ΚΟΕ) του Πανεπιστημίου Κύπρου είναι ένας ανεξάρτητος, μη κερδοσκοπικός οργανισμός με στόχο την προαγωγή της επιστημονικής γνώσης στα οικονομικά, κυρίως σε θέματα που ενδιαφέρουν την Κύπρο.

Κέντρο Οικονομικών Ερευνών

Πανεπιστήμιο Κύπρου

Τ.Θ. 20537, 1678 Λευκωσία, ΚΥΠΡΟΣ

Τηλέφωνο: 22893660, Τηλεομοιότυπο: 22895027

Ηλεκτρονική Διεύθυνση: erc@ucy.ac.cy

Ιστοσελίδα: www.erc.ucy.ac.cy

Το δελτίο δημοσιεύει αποτελέσματα από τις Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας που διεξάγονται στην Κύπρο και συντονίζονται από το ΚΟΕ ως μέρος του ευρωπαϊκού προγράμματος *Joint Harmonised European Union Programme of Business and Consumer Surveys*. Το δελτίο εκφράζει απόψεις των συγγραφέων* μόνο και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση του περιεχομένου.

* Χαράλαμπος Καραγιαννάκης (email: Karagiannakis.Charalampos@ucy.ac.cy)

* Νικολέττα Πασιουρτίδου (email: n.pashourtidou@ucy.ac.cy)

Επιτρέπεται η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή ή η μετάδοση, από οποιοδήποτε οπτικοακουστικό μέσο, όλου ή μέρους του δελτίου, με αναφορά στο παρόν δελτίο.